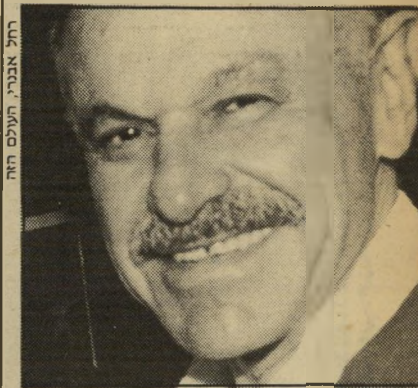

אהרן אלמוג

אל חולות הזהב

כשהטלפון צילצל ובישר לי את דבר מר תו, לא הבנתי את משמעות המילים. תמוז לא נראה לי כאדם המתכוון למות. האיש החזק ביותר שהיכרתי לא התקשר אצלי מעולם עם המוות. ירדתי מביתי אל המולת הרחוב. נכחי

בנימין תמוז

סתי לדינגונוף סנטר. קניתי שתי עוגות בקפה לזונוז ובשוכי הביתה, כדי להכין קפה, הבנתי כראשונה שהאיש אכן מת ושום עוגה שבער לם לא תמתיק את מרירות התחושה החונקת בגרון. עוד חבר הלך, וזה מה שמצפה, במקום או במאוחר, לכולנו.

אני מנסה לארגן את הזיכרונות הקשורים באיש הזה, ואני מתקשה לעשות זאת. הם משתרעים על פני למעלה מ-30 שנה עם עליות וירידות, עם קירבה וריחוק, עם מרי

בות ופיוס. ישבנו בסעודות משותפות שארכו לפעמים מצהרי השבת עד צאתה. עכשיו אני מכין מרוע ירדתי לקנות שתי עוגות. זהו מסוג מעשייהכשל שמקורם כנראה באסוסי אציה מודחקת, רחוקה, על האיש הנתנת הזה שאהב כל כך דבריימאפה ומינייטרגימה, והרביק אותי בצעירותי וגם את שאר חבריו, אני מניח, באהבה מיוחדת זו.

והיו עוד אהבות, גשמיות פחות. אהבנו לשוטט ברחובות העיר הזאת כשברחוב אבן גבירול היו עדיין פרדסים, ובשדרות ח'ן מיגרשים ריקים למכביר. צר היה לו על העיר המאבדת את יופיה המיוחד, שהופכת להיות עיר כמו כל הערים בעולם. כשהחלו בונים את היכלי התרבות, אמר בהומור האופייני לו שהם בוודאי בונים מוסך מרכזי לאוטובוסים. כה זרות היו לרוחו הוויזיות הישירות הפונקציונליות. הוא היה האיש הכי לא פונקציונלי שהיכרתי. לכן אולי לא זכה בשום פרס מדי פרסים החשובים של הספרות העברית. לא התרפס. לא ביקש. לא סידר לעצמו. גאה עד הסוף, שטה בכולנו. העמיד פנים שהכל אצלו כשורה. והנה דווקא עכשיו, בחודש תמוז, הלך מאיתנו ואפילו שלום לא אמר. הופעתו האחרונה בטוף ציטוט היטעתה את כולנו: אדם צעיר במיטבו, נתבקש, בשליחות אחרת, אל חולות הזהב שלו, שמהם בא ואליהם הלך.

"...הוא לעס את הפת המתובלת בגבינה. עיניו היו יבשות, ללא המע, אך בליבו ידע שהוא בוכה." כך סיים את סיפורו חונות הזהב וכך סיים, כנראה, את חייו.

יומן האינתיפאדה

ריאיון עורך פלד

"רוב המשוררים הם ג'ובניקים ולא מכירים את החוויה על בשרם", אומר המשורר צבי שטרנפלד, ששירת במילואים בגדה וכתב את שירים שקטים ברשת ג'. יומן אינתיפאדה. למרוח הכתיבה על האקטואליה אין הוא רואה עצמו כמשורר מגויס.

נקיץ שעבר, במהלך שרותימילואים בשט"ח, כתב צבי שטרנפלד 64 שירים בתוך ארבעה ימים. הקובץ, הנושא את השם שירים שקטים ברשת ג', יומן אינתיפאדה, ראה אור בימים אלה בהוצאת ירון נולן. אגב, פירסום הבכורה של שירי שטרנפלד היה במרדור דף חדש של העולם הזה.

שטרנפלד (34), משורר חיפאי, הוא ילד וורוצלב, פולין. לארץ הגיע בן שנתיים. אחרי גילגולים במעברות, בקיבוץ ובקרייתמוצ' קיו, עבר עם המיישפחה לאירופה (האב עבד בציט) וחי שש שנים באנטוורפן, בהמבורג ובבריסל. סיים תואר שני בפסיכולוגיה מאוניברסיטת קרייט. עבר כאורחיעובד"צה"ל במחלקת מודיעינהתנהגות בתל-השומר ובמכון למחקר התחבורה. כיום הוא עובדמחקר באוניברסיטת תל-אביב. כעבודת הדוקטור שלו הוא מתמקד בזיהוי הגבול בין פרוזה לשירה בחי וזיה של הקורא.

● איך המשורר שבך מסתדר עם הפסיכולוג? אין סתירה בין השניים?

המשורר מודרכי גלדמן טוען שהעיסוק שלו בפסיכולוג, כמטפל, סוחט ממנו כוחות יצירתיים. בתור מטפל, אתה צריך להיות קשוב מאוד לאחרים, ואילו בתור יוצר אתה יכול לעשות את הסלקציה בין מה שמעניין אותך לבין מה שלא. השכתי תמיד שטיפול יכול לשמש את הקרקע מתחת לרגלי יצירה,

צבי שטרנפלד

צרוך שירים

את כדור הסל —
אחד משלשה,
שהשכן שלה מוכר.

★

בכל פנה
תרנגולות נשחטות.

ראש אהורה,

חלף על צנאר,

ופרפורים.

ההסתגלות למציאות

בשטחים...

★

פתות מרחפות באויר.

שבע כלל פלשתינאי

המוני הרעבים נזונים בקמח אמריקני.

שוב לא הביאו אספקה לתצפית.

הבטן מקרקרת בקצב האינתיפאדה.

★

בלילות, השביבה

ושאר גברתנים

עוברים באלות,

שלשלאות

ופחיות צבע אדם.

כל דאלים גבר.

בבקרים, חילי צה"ל

אוספים את הגברים

שימחקו בצבע.

★

שקט.

עצר הכרו על ידי מג"ב.

מהומה.

נשים רצות נושאות מקלים.

הטרנזיסטור ממשיך לשדר:

שירים שקטים ברשת ג'.

אבנים, מסכות,

צמיגים, פח ענק חוסם את הכביש.

"בוא, תהיה גבר, תרד,"

צוועק מידה,

"זו המדינה שלנו,"

או שמא,

"זו הארמה שלנו."

תפשו אחר.

★

אשה שמנה מתפלשת בחול.

חקי משחק ישנים.

★

מאנשי מלואים אפשר לברח לאט.

מתגרים

ומתמים עד לרגע האחרון.

זרקו אבנים ב"רוואל"

ולבנים ב"כסית",

המלצר ב"בר האדם"

דרך על מסמרים,

קעת יש לו פנצ'ר

ולא יוכל להגיש קפה ופלינצ'ס.

חמרגלם מפלא לשירה.

★

נביא עכברי מעברה

קטנים ולבנים,

ורדי עינים,

להפחיד את הנשים

שכלי משחית בידיהן

יבצנייהו.

הו תשספנה את העכברים בשנים,

התקשרת תצלם:

יהיה אפקט תעמולתי אדיר

לטובתנו.

★

יותר מכל

אני פוחד

משתוף הפעלה

ביניהם.

היום, לרגמא,

ראיתי אח ואחות

מרוקנים

את הפח

יחדו.

אחר-כך תגיע מכונית העיריה

ותאסף את הזבל

מהמכל.

★

נשמע בקשר:

זרקו עלינו קפסאות וכל מיני פרות

וירקות שאספו. עבר.

כשאתה אומר קפסאות למה אתה

מתכוון? עבר.

קפסא אחת של לוף,

שתי קפסאות אפונה,

וקפסא אחת של תירס.

עבר.

...

וקפסא של שניצל לשבת.

★

העריבה השמנה,

שמוכרת בגדים משמשים

בישיבה מזרחית,

גמרה לחטט באף,

קפלה את השמשיה הקטנה הורדה,

סדרה את הצעיף

והרפה בחיך שבוע

וזהו אחת הסיבות לכך שלא בחרתי בתחום הטיפולי. נכון שאני לומד פסיכולוגיה ומפתח איזושהי חשיבה פסיכולוגית, אבל אני עוסק במחקר, שהוא תחום נוח הרבה יותר ודורש הרבה פחות מעורבות ריגשית. למעשה, אני חי תמיד בשני המישורים. כשסיימתי תיכון, נרשמתי ללימודי מתמטיקה בברלין וחשבתי על לימודי ספרות בה"מ. בורג. גם במיקצועות המדעיים יש אלמנטים יצירתיים ותחושות של הארה כשמיגיעים לפיתרונות. להבדיל מעיסוק בתחום הנרסי כמו חוקר חומרים, אתה חש קשר חזק לחיים, לבני-אדם, לתפוסות-עולם. גם בעבודה שלי כחוקר אני מחפש את הפינות היצירתיות, וזה בא הרבה פעמים על חשבון הסדר.

"משוררי כפית"

● ויש גם השפעה הפוכה, כזאת של העיסוק במחקר על הכתיבה?

אין לי חשיבה מחקרית בכתיבה. ההשפעה, עד כמה שהיא קיימת, מתבטאת ברמה של תכנים ולא של שיטות או תהליכים.

● איך פועל אצלך תהליך הכתיבה?

השירים באים תמיד מתוך גירוי היצוני, מציאות, שמגיע דברים מבפנים. נסיעות, למשל, מעוררות אותי לכתיבה. בנסיעות